

Op weg naar een sterk team voor Sliedrecht

Rapport informatieronde

Maart/april 2014

1. Opdracht

In haar vergadering van 27 maart besloot de Raad van de gemeente Sliedrecht een informateur te benoemen met het oog op de vorming van een college voor de periode 2014 -2018

1. De daarbij geformuleerde opdracht luidde: Het in beeld brengen van kansrijke coalitie(s) op basis van de verkiezingsuitslagen en –programma's waarbij als eerste leidraad het verkiezingsprogramma SGP-ChristenUnie
2. Opstellen van een zo veel mogelijk overeenstemmend en realiseerbaar concept coalitieakkoord
3. Rapport uitbrengen aan de raad en verslag doen van de bevindingen
4. Adviseren over vervolg en planning.

2. Werkwijze

Om tot een eerste rapportage te komen werd kennisgenomen van de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen, het Raadsprogramma 2010 – 2014, en diverse beleidsstukken uit de afgelopen periode.

Gesprekken werden gevoerd met vertegenwoordigers van alle politieke groeperingen, burgemeester, gemeentesecretaris en griffier.

In de gesprekken gaven de politieke partijen hun visie op de verkiezingsuitslag, hun gedachten over de voorwaarden waar een nieuw college aan zou moeten voldoen en hun gedachten over de vele thema's waar in de komende periode besluitvorming over nodig zal zijn.

3. Conclusies uit de verkiezingsuitslag

Men constateert dat de SGP/ChristenUnie als grootste partij uit de verkiezingen te voorschijn kwam, zelfs met enige stemmenwinst en dat het derhalve voor de hand ligt dat deze groepering het voortouw neemt bij de vorming van een nieuw college.

Dat het CDA ook enige stemmenwinst boekte wordt door sommigen ook zo uitgelegd, dat de combinatie SGP/CU met CDA kennelijk het vertrouwen gekregen heeft van de kiezers en het daardoor ook voor de hand zou liggen dat deze combinatie zou worden voortgezet.

Iedereen constateert de grote verkiezingswinst van ProSliedrecht en vindt het een reële wens van deze groepering om in de komende periode deel uit te maken van het college.

De VVD heeft wel geen zetelwinst behaald maar beoordeelt de verkiezingsuitslag voor haar partij in Sliedrecht toch positief, zeker gezien het resultaat dat deze partij landelijk gehaald heeft. Er leeft bij de VVD dan ook duidelijk de wens om weer deel uit te gaan maken van het nieuw te vormen college.

De PvdA heeft niet moeten constateren dat de uitslag in Sliedrecht de landelijke trend voor haar partij volgde. Desondanks heeft ook zij de bereidheid om deel te nemen aan een nieuw te vormen college.

Algemene conclusie is dat een deelname van zowel SGP/Cu als van ProSliedrecht aan een nieuw te vormen college voor de hand ligt.

Hoewel deze partijen samen een meerderheid hebben, acht men een college van slechts deze twee partijen toch een te magere afspiegeling van hoe de bevolking zich heeft uitgesproken en vindt men een bredere politieke samenstelling gewenst.

Over hoe die verbreding zou moeten plaatsvinden lopen de voorkeuren uiteen.

4. Beknopte analyse afgelopen periode en stand van zaken nu.

Iedere gemeente is altijd in ontwikkeling en heeft ambities die altijd verder gaan dan wat in de praktijk gerealiseerd kan worden. Dat niet alles bereikt is wat wenselijk was, wordt altijd veroorzaakt door een mix van interne en externe factoren. Dat is in Sliedrecht niet anders dan in andere gemeenten.

Zonder daarin compleet te zijn vallen uit de aangeleverde documenten en de gevoerde gesprekken de volgende zaken op.

- Grote projecten: als voorbeelden worden o .a. genoemd : Winklerplein, Staatsliedenbuurt, watertorenterrein en diverse andere bouwprojecten
- Economische ontwikkeling, was meer beheersmatig dan ontwikkelingsgericht
- Veranderingen in de ambtelijke organisatie. Is wel een begin mee gemaakt, maar er moet nog veel gebeuren
- Communicatie/burgerparticipatie om herstel van vertrouwen van de burger te bereiken, moet nog wel verder ontwikkeld worden
- Dualisme goed uitwerken in relatie raad-college-organisatie lijkt nog onvoldoende gerealiseerd
- Participatie in Drechtsteden: was in sommige portefeuilles zeer sterk, maar in andere nauwelijks aanwezig
- Daadkracht college: was erg wisselend, college toonde zich niet altijd een hecht team

5. Opgaven voor de komende vier jaar, knelpunten, bouwstenen voor een raads/collegeprogramma

De gemeente staat de komende jaren voor grote opgaven, en dat in een periode waarin niet te verwachten is dat de financiële armslag van gemeenten door rijksbeleid zal worden vergroot. Hieronder volgt een serie onderwerpen waarvan te verwachten is dat die zeker om discussie en/of besluitvorming zullen vragen. De lijst is niet als uitputtend bedoelt, maar bevat wel de meeste onderwerpen waar discussie over te verwachten is. Daarbij is voor een aantal onderwerpen ook aangegeven welke meningsverschillen er mogelijk kunnen bestaan binnen de raad en hoe dergelijke onderwerpen desgewenst benaderd zouden kunnen worden in een raads/collegeprogramma.

De gemaakte opmerkingen zijn bedoeld als aanbevelingen.

Veel onderwerpen waar in hoge mate overeenstemming over bestaat worden hieronder niet benoemd. Het is echter wel wenselijk om een aantal daarvan in een programma op te nemen om daarmee aan te duiden dat ze in de komende periode wel bestuurlijke en ambtelijke aandacht zullen vragen. Tot die onderwerpen behoren o.a. veiligheid, duurzaamheid, milieu, afval, onderwijs, volksgezondheid, sport (andere aspecten als boven genoemd), cultuur, subsidiebeleid etc

- a. Verhouding met de burgerij. Om als gemeente goed te kunnen besturen is niet alleen een goede en eigentijdse dienstverlening nodig,, maar is ook een goede participatie van burgers onmisbaar. Burgerparticipatie moet in de komende periode verder ontwikkeld worden samen met alle betrokkenen. De inhoud zal zich minimaal moeten richten op nadere betrokkenheid van bewoners bij hun eigen woon- en leefomgeving, maar ook op mogelijkheden om burgers te betrekken bij de beleidsvoorbereiding. Het verdient aanbeveling iemand bestuurlijk en iemand ambtelijk aan te wijzen die expliciet verantwoordelijk is voor de regie op dit gebied.
- b. Ontwikkelen ambtelijke organisatie.De ingezette lijn dient met kracht te worden voortgezet, waarbij het zwaartepunt moet komen te liggen op beleidsontwikkeling, en nader bezien moet worden of nog meer uitvoerende taken kunnen worden uitbesteed.
- c. Decentralisaties. Op dit gebied zullen in de komende vier jaar de grootste veranderingen optreden in de gemeentelijke begroting en in beleidsontwikkeling. Voor de gemeentenis dit grotendeels een nieuwe terrein waarin niet teruggewallen kan worden op ervaringen elders en waaraan financiële risico's verbonden zijn.In een programma kan opgenomen worden dat uitgangspunt is, dat de hele decentralisatieoperatie voor de gemeente budgettair neutraal dient te verlopen en dat van een extra gemeentelijke bijdrage slechts sprake kan zijn als er bepaalde groepen aantoonbaar in de knel komen.
- d. De grote bouwprojecten. Er is een duidelijke behoefte om een aantal grote bouw- en wijkvernieuwingsprojecten met voortvarendheid op te pakken. Het is verstandig deze in een programma te benoemen en daarbij een prioritering en eventuele randvoorwaarden aan te geven. Aandachtspunt moet daarbij ook zijn de vraag in hoeverre de gemeentelijke organisatie een sterke toename van projecten in voldoende mate kan begeleiden.
- e. Toeristisch-recreatief punt. De discussie over het "omklappen" van de sportvelden wordt al jarenlang gevoerd en vraagt in de komende periode (bij voorkeur in het eerste jaar) om besluitvorming. De materie kent een aantal aspecten: capaciteit van de sportvelden, al of niet verstening (en mate waarin) van het Groene Hart, bestemming vrijkomende gronden, haalbare exploitatie.

Suggestie om in een programma af te spreken:

- A. Onderzoek naar capaciteitsbehoefte sport en de vraag in hoeverre aanleg van een of meer kunstgrasvelden hierin zou kunnen voorzien
- B. Onderzoek naar kosten verplaatsing sportvelden

- C. Onderzoek naar marktbehoefte van huidige locatie sportvelden voor nieuwe duurzame bedrijvigheid
 - D. Onderzoek naar de vraag of uit opbrengst van vrijkomende gronden een eventuele verplaatsing kan worden gefinancierd, er daarbij van uit gaande dat op de nieuwe locatie uitsluitend sportvoorzieningen (met bijbehorende faciliteiten) worden gerealiseerd, maar geen woningbouw
- f. Samenwerking. Deze kent aspecten die te maken hebben met Drechtsteden, maar ook met andere gemeenten.
Een formulering voor een programma zou kunnen zijn:
Uitgangspunt voor samenwerking met andere besturen is de autonomie en de identiteit van de eigen gemeente.
Er zijn beleidsvraagstukken die naast een gemeentelijke, ook een grote regionale impact hebben. Een sterke regio komt ook de individuele gemeenten ten goede. Daarvoor zijn de Drechtsteden het eerst aangewezen samenwerkingsverband. Om een stevige positie van Sliedrecht in de regio te verankeren wil Sliedrecht actief betrokken zijn bij alle ontwikkelingen van Drechtsteden.
Daarnaast wordt nader verkend in hoeverre verdere uitbesteding van uitvoerende werkzaamheden wenselijk/ mogelijk is.
Ook wordt verkend in hoeverre een intensievere samenwerking met de gemeente Hardinxveld-Giessendam voor beide gemeenten mogelijkheden biedt c.q. wenselijk is.
- g. Jeugdbeleid Het Jeugdbeleid is aan herijking toe. In de komend raadsperiode wordt het jeugdbeleid opnieuw geformuleerd en vastgesteld. In het proces om te komen tot een herformulering van het beleid worden ook jongeren en bestaande stichtingen betrokken. Het beleid richt zich niet alleen op probleemjongeren, maar in principe op alle jongeren van Sliedrecht . Onderwerpen die in de discussie worden meegenomen worden zijn: doelgroepen, aanpak en begeleiding, ambulante jongerenwerk, Stichting Open Jeugdwerk Sliedrecht, accommodaties, activiteiten, financiën etc.
- h. Evenementen. Er wordt een evenementenbeleid ontwikkeld dat kan dienen als toetsingskader voor vergunningsaanvragen. Aspecten die in het toetsingskader worden meegenomen zijn de zondagsrust en de locatie van evenementen.
Gezien het karakter van de gemeente en de samenstelling van de bevolking wordt geen medewerking verleend aan evenementen op zondag in het gebied ten zuiden van de A15, tenzij het gaat om evenementen die geen feest, maar een herdenkingskarakter hebben (zoals bij de 4 mei herdenking) en die niet gezien kunnen worden als een verstoring van de zondagsrust.
Onderzocht wordt of er draagvlak is voor een herstart van het baggerfestival.
- i. Koopzondagen. Het aantal koopzondagen wordt niet uitgebreid en de openstelling beperkt zich tot het gebied ten noorden van de A15

- j. Alcohol en drugs. De gemeente voert een actief preventief beleid op het gebied van alcohol en drugs. Er wordt ook actief handhavend opgetreden binnen de bestaande wet- en regelgeving. Bij de wijze van handhavend optreden worden ook de effecten van handhaving meegewogen.

6. Het college van B en W

Bij de vorming van een nieuw college van B en W zijn een viertal aspecten mee te wegen, nl

- A. Omvang van het college
- B. Politieke samenstelling
- C. Profiel wethouders
- D. Functioneren van college als team

Ad A. Voor een gemeente ter grootte van Sliedrecht moet een collegeomvang van 3 fte voldoende zijn om de bestuurlijke taken te kunnen uitvoeren.

Ad B. De verkiezingsuitslag geeft getalsmatig vele mogelijkheden om een college samen te stellen dat gebaseerd is op een meerderheid in de raad.

De mogelijkheden zijn:

Een twee-partijencombinatie SGP/CU - PRO Sliedrecht

SGP/CU - CDA

Drie-partijencombinatie SGP/CU - PRO Sliedrecht - CDA

SGP/CU - PRO Sliedrecht - PvdA

SGP/CU - PRO Sliedrecht - VVD

SGP/CU - CDA - VVD

SGP/CU - CDA - PvdA

SGP/CU - VVD - PvdA

PRO Sliedrecht - CDA - PvdA

PRO Sliedrecht - CDA - VVD

Vier-partijencombinatie alle vijf bovengenoemde plus een van de overige

Een *tweepartijencollege* wordt door geen van de partijen gewenst en zou ook geen recht doen aan de diversiteit van de voorkeuren van de kiezers.

Bij de *drie-partijencombinaties* vinden alle partijen het gewenst dat in zo'n combinatie zowel SGP/CU als ProSliedrecht aanwezig zijn, omdat dat een juiste vertaling van de verkiezingsuitslag is. Een samengaan van ProSliedrecht met PvdA in een college is gezien de verhouding tussen deze partijen op dit moment geen reële optie.

Als mogelijke opties blijven feitelijk alleen over de combinatie van SGP/CU met PROSliedrecht en een van de partijen CDA of VVD of een *vierpartijencombinatie* waar beiden aan deelnemen.

Bij de uiteindelijke keuze voor een advies heb ik het volgende overwogen:

De keuze voor een college dat zo is samengesteld dat coalitie en oppositie in een raad beide een flinke omvang hebben, is met name wenselijk wanneer er een situatie bestaat waarin op breed bestuurlijk vlak grote verschillen bestaan en er duidelijk voor de ene of de andere richting gekozen moet worden. Een coalitie waar beide flanken beide in aanwezig zijn, blokkeert keuzes en leidt tot onduidelijkheid en vaagheid over te voeren beleid. Een dergelijke situatie, waarin op belangrijke thema's partijen lijnrecht tegenover elkaar staan, doet zich nu niet voor. De verschillen tussen de bestaande partijen in Sliedrecht zijn reëel, maar worden door vrijwel niemand als onoverbrugbaar ervaren. Gezien de grote uitdagingen en opgaven waar de gemeente in de komende jaren voor staat lijkt het dan verstandiger om de krachten te bundelen en de bestuurlijke energie niet te richten op de verschillen (wat bij een sterke coalitie-oppositie verhouding snel het geval is) maar op de gezamenlijke bestuurlijke opdracht.

Dat alles brengt mij tot het advies om als eerste optie te onderzoeken de mogelijkheid om te komen tot een college bestaande uit vertegenwoordigers van SGP/CU, ProSliedrecht, CDA en VVD.

Om recht te doen aan zowel de verkiezingsuitslag als aan het uitgangspunt om de personele bezetting te beperken tot 3 FTE, zou een verdeling kunnen zijn:

SGP/CU 1,0 fte, ProSliedrecht 0,8 fte, CDA 0,6 fte, VVD 0,6 fte

C/D. Profiel wethouders

De opgaven waar een nieuw college voor komt te staan zijn veel, zwaar en complex.

Er mogen dan ook hoge eisen gesteld worden aan zowel de individuele personen als aan het college als team. Er zal eenduidigheid in beleid moeten zijn, goede onderlinge afstemming en communicatie en eenduidigheid in optreden in een duaal tijdperk.

In het team neemt de burgemeester als voorzitter en coördinator een bijzondere plek in. Gezien de omvang van de taken van het college lijkt het daarom gewenst om de taak van burgemeester niet te beperken tot de wettelijke, maar er ook inhoudelijke aan toe te voegen. Daarbij kan gedacht worden aan taken die niet direct politiek gevoelig liggen, zoals bijv. burgerparticipatie en handhaving maar ook taken in de regio zoals het Deltaprogramma en de lobby voor de A15.

Om te komen tot een college van goede persoonlijke samenstelling kan het wenselijk zijn om kandidaat-wethouders een ontwikkelassessment te laten volgen. Aan de hand van en op te stellen profielschets kan ieder dan indien nodig gericht aan de eigen ontwikkeling werken.

Als bijlage is een mogelijk wethouderprofiel toegevoegd.

7. Verdere procedure

Met bovenstaande acht ik in grote lijnen aan de eerste fase van de informatieopdracht te hebben voldaan en zie ik met belangstelling uit naar de bespreking hiervan in uw raad en naar de mogelijke vervolgstappen die u wenst te nemen.

Gouda/Leerdam 4 april 2014

M.Houtman

Bijlage

Profiel wethouder

1. Beschikbaarheid

De wethouder investeert voldoende tijd in het bestuur en besturen van de gemeente. Hij/zij is ook bereid om in de avonden en zo nodig in de weekenden beschikbaar te zijn.

2. Kennis

Een wethouder beschikt over een HBO of academisch werk- en denkniveau, bestuurlijke kennis en ervaring en houdt met name zijn/haar kennis op de voor hem/haar relevante beleidsvelden op peil.

3. Vaardigheden

- A. De wethouder functioneert zelfstandig binnen de door de raad gestelde kaders /begroting en is zich bewust van zijn politieke verantwoordelijkheid.
- B. De wethouder heeft een goed gevoel voor de politieke verhoudingen in de raad en kan onderhandelen om tot (wisselende) meerderheden voor zijn voorstellen te komen (draagvlak) . Ook naar buiten toe is de wethouder in staat de belangen van de gemeente te behartigen in contacten met instellingen, marktpartijen en andere overheden.
- C. De wethouder weet door een goede communicatie (schriftelijk en mondeling) en presentatie (publiekelijk) verantwoording af te leggen.
- D. De wethouder is team(= college)gericht en kan constructief samenwerken.
- E. De wethouder is responsief en kan (ambtenaren) enthousiasmeren.
- F. De wethouder betreft burgers actief bij beleidsvorming. Hij kan interactieve processen in gang zetten.
- G. De wethouder kan knopen doorhakken.
- H. De wethouder is integer.
- I. De wethouder is initiatiefrijk.
- J. De wethouder is stressbestendig.
- K. De wethouder schept plezier in discussies en weet kritiek te relativieren en tegenslagen te incasseren.
- L. De wethouder is bereid te investeren in regionale samenwerking en stopt hier dan ook energie in.

